100ste Internationale Arbeidsconferentie (IAC)
Genève, 1 -17 juni 2011

Richtlijnen voor de delegatie naar de jaarlijkse conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAC)

Richtlijnen

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

I (a) Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en de Directeur-Generaal
(b) Global Report in het kader van de follow-up van de Declaratie over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2011: uitbannen van discriminatie bij arbeid en beroep

II Programma en budget 2012-2013 en andere aangelegenheden

III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en Aanbevelingen

IV Decent work voor huishoudelijk personeel
Normstellend, tweede discussie, mogelijk aannemen van een Conventie, aangevuld met een Aanbeveling

V Labour Administratie en Arbeidsinspectie
Algemene discussie

VI Terugkerende discussie over het strategische onderwerp sociale bescherming (sociale zekerheid)
Terugkerende discussies in de follow-up van de 2008 Verklaring over Social Justice for a Fair Globalization

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

I Algemeen
II Geloofsbrieven
III Lidmaatschapsaanvragen

C. Bijlagen

I Samenstelling Koninkrijksdelegatie
II Agenda 101e Internationale Arbeidsconferentie (IAC)

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

I a Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en van de Directeur-Generaal

a) Rapport van de Directeur-Generaal

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de Internationale Arbeidsconferentie (hierna: Conferentie) van 2011 werden opgesteld, was het onder dit agendapunt te behandelen rapport nog niet beschikbaar. Indien het rapport hiertoe aanleiding geeft zal aan de Rijksministerraad een aanvullende instructie worden voorgelegd.

b) *Global Report* in het kader van de follow-up van de Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2011: uitbannen van discriminatie bij arbeid en beroep

Algemeen

Het follow-up mechanisme van de in 1998 door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) aangenomen Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk bestaat uit twee delen. Het eerste deel is de bespreking tijdens iedere maartzitting van de Raad van Beheer van de IAO van de jaarlijkse rapportage van de landen die niet alle fundamentele arbeidsnormen hebben geratificeerd. Het tweede deel van de follow-up is het zogenoemde *Global Report*. De Directeur-Generaal van de IAO presenteert ieder jaar tijdens de Conferentie een rapport over een van de vier categorieën van fundamentele rechten. Deze categorieën zijn:
1) de fundamentele vakbondsrechten (2004, 2008);
2) gedwongen arbeid en slavernij (2005; 2009);
3) kinderarbeid (2006; 2010);
4) discriminatie op het werk (2007; 2011).

Dit jaar wordt in het *Global Report* een wereldwijd beeld geschetst van de ontwikkelingen in de praktijk betreffende de uitbanning van discriminatie bij arbeid en beroep.

Het *Global Report* dient als basis voor:
- het vaststellen van de effectiviteit van de door de IAO verleende ondersteuning aan een lidstaat;
- het vaststellen van prioriteiten en actieplannen voor technische samenwerking voor de periode van vier jaar volgend op de bespreking in de Conferentie.

Nederland is onverminderd pleitbezorger van het belang van de naleving van de fundamentele arbeidsnormen.

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de Internationale Arbeidsconferentie (hierna: Conferentie) van 2011 werden opgesteld, was het onder dit agendapunt te behandelen rapport nog niet beschikbaar. Specifieke richtlijnen konden nog niet worden opgesteld. Indien het rapport hiertoe aanleiding geeft zal aan de Rijksministerraad een aanvullende instructie worden voorgelegd.

II Programma en Budget en andere financiële en administratieve vraagstukken

Finance Committee
Na een week onderhandelingen in de 310e ILO Beheersraad (3-25 maart) is er geen consensus bereikt over het ILO Programma en Budget voor 2012-13. Nadat het voorstel van DG ILO voor een 2,7% reële groei van het budget door een behoorlijk aantal westerse landen werd afgewezen, kwam DG ILO terug met een gewijzigd voorstel dat neerkomt op 2,4% groei van het budget. De Like Minded Donor Groep (LMDG) bestaande uit BE, DK, FI, NL, NO en ZWE, heeft ingestemd met Zero Real Growth (ZRG). CA, CZ, JP, MX, PL, PT, VK, VS en SP bleven tot het eind tegen dit nieuwe voorstel van DG ILO. Door de steun van werkgevers, werknemers en de Afrikaanse groep bestond er toch een meerderheid voor dit budget ter waarde van USD 744.447.748. Het budget ligt nu voor aan de ILC ter goedkeuring. Op het moment van schrijven is de exacte hoogte van het budget nog niet bekend omdat hierop een wisselkoersaanpassing (CHF-USD) wordt toegepast. Deze wisselkoers is pas vlak voor de ILC bekend.

NL heeft zich tijdens de ILO Beheersraad samen met de Like Minded Donor Group uitgesproken voor ZRG. Inmiddels heeft NL dit standpunt echter heroverwogen en streeft NL naar -3% van de budgetten van VN instellingen. NL zal daarom op dit gebied niet optrekken met de Like Minded Donor Groep. Gezien de eerder uitgedragen positie in de Beheersraad lijkt het echter ook niet gepast om een uitgesproken positie in te nemen over budgetverlaging. Te meer daar hier sowieso geen meerderheid voor lijkt te bestaan. In het geval dat de NL positie de doorslag zou geven bij een eventuele stemming zal NL echter tegen het voorgestelde budget stemmen.

Instructie
NL is voorstander van -3% voor de budgetten van VN-instellingen. NL zal zich hierover echter niet uitspreken vanwege het eerder ingenomen standpunt in de 310e ILO Beheersraad. Mocht het tot een stemming komen waarbij de NL positie doorslaggevend is voor de aanname van het budget zal NL tegen het budget stemmen. In alle andere gevallen zal NL zich onthouden van een verklaring of stemming.

III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen

a) Algemeen

Kenmerkend voor de IAO is dat de IAC verdragen en aanbevelingen aanneemt en tevens beschikt over een toezichtmechanisme dat bestaat uit een stelsel van voortgangsrapportage en bijpassende procedures. Elke lidstaat dient in dit kader te voldoen aan de verplichting om:

- alle verdragen en aanbevelingen in beginsel binnen een periode van twaalf maanden voor te leggen aan het bevoegd gezag (het Parlement) met voorstellen voor wetgeving of anderszins. Aan de Directeur-generaal van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) moet worden gerapporteerd wat op dit punt is gebeurd, op welk tijdstip en met welk resultaat;
- ten aanzien van verdragen die zijn bekrachtigd periodiek te rapporteren over de naleving daarvan;
- ten aanzien van verdragen die niet zijn bekrachtigd en ten aanzien van aanbevelingen periodiek te rapporteren over de situatie ter zake, indien de Raad van Beheer hiertoe besluit.

Over de naleving van bovengenoemde verplichtingen wordt jaarlijks door het Comité van Deskundigen een rapport uitgebracht.

Deel 1A van dit rapport bevat een juridische toets van de wijze waarop lidstaten voldoen aan de verplichting tot *naleving van de door hen bekrachtigde verdragen*. Aan de hand van dit rapport wordt een aantal gevallen van niet-naleving van verplichtingen geselecteerd en besproken in de Commissie voor de Toepassing van Verdragen en Aanbevelingen (de Conferentiecommissie; deze is tripartiet samengesteld). Betrokken lidstaten worden uitgenodigd tijdens de IAC hetzij schriftelijk, hetzij mondeling informatie en uitleg te geven.

Deel 1B van het rapport bevat een *algemeen onderzoek* (*General Survey*) naar de voortgang in de bekrachtiging van enkele specifieke verdragen en de knelpunten die daarbij optreden. Dit deel van het rapport wordt in een algemene discussie in de Conferentiecommissie besproken.

Deel 2 van het rapport ten slotte bevat informatie over de verplichting tot *tijdige voorlegging* van instrumenten aan het Parlement en over de rapportageverplichting aan de IAO.

De Conferentiecommissie brengt verslag uit aan de plenaire zitting van de IAC. Indien lidstaten ernstig tekortkomen in de naleving van verplichtingen kan dit in een aparte paragraaf worden vermeld. Lidstaten kunnen, indien zij de interpretatie van het Comité van Deskundigen betwisten, tegen het oordeel van het Comité van Deskundigen dan wel van de Conferentiecommissie uiteindelijk in beroep gaan bij het Internationaal Hof van Justitie.

III (1A): Rapport van het Comité van Deskundigen dat toeziet op de naleving van Verdragen en Aanbevelingen

Dit rapport bevat een gedetailleerd overzicht van de juridische toets op de naleving van de bekrachtigde verdragen door de individuele lidstaten. Bespreking vindt plaats in het *'Conference Committee on the Application of Standards'* (CAS). Het CAS kent, zoals de IAO als geheel, een tripartiete structuur: overheden, werkgevers en werknemers. Gezien de veelheid aan klachten (die uiteraard nogal variëren in ernst) wordt slechts een beperkt aantal landen tijdens de IAC besproken. De selectie van te bespreken 'cases' (ca 25) wordt in gezamenlijkheid gemaakt door werkgevers en werknemers. Betrokken lidstaten worden

uitgenodigd tijdens de IAC hetzij schriftelijk, hetzij mondeling informatie en uitleg te geven. De overheden houden zich afzijdig van de selectie van de te bespreken staten, omdat zeggenschap over het al dan niet bespreken van het eigen land, en daarmee over de uitvoering van eigen beleid, het toezichtsmechanisme aanzienlijk gepolitiseerder zou maken. Nederlandse inzet in ILO-kader wordt zoveel mogelijk afgestemd met, en ingebracht via de zgn IMEC (geïndustrialiseerde landen)-groep en/of de EU. Bevordering van ratificatie en naleving van (fundamentele) arbeidsnormen is daarbij de algemene inzet.

Ofschoon de selectie van de 'cases' die dit jaar worden besproken in het CAS nog door werkgevers en werknemers gezamenlijk moet worden vastgesteld, ligt het in de lijn der verwachtingen dat Birma en Zimbabwe weer op de lijst zullen worden geplaatst.

Myanmar (Verdrag nr. 29: verbod op dwangarbeid)
De Beheersraad van maart 2011 boog zich wederom over naleving door Myanmar van Conventie 29 (verbod op dwangarbeid). Geconstateerd werd dat er enige voortgang is geboekt maar dat er nog steeds een cultuur van dwangarbeid en straffeloosheid heerst. Myanmar werd nogmaals opgeroepen de aanbevelingen van de onderzoekscommissie proactief te implementeren, te garanderen dat het klachtenmechanisme, dat met een jaar is verlengd, op alle niveau goed functioneert, wetgeving in overeenstemming met Conventie 29 te brengen, en straffeloosheid bij schending van het verbod op dwangarbeid tegen te gaan. De Beheersraadverwelkomde de vrijlating van Aung San Suu Kiy en riep op tot vrijlating van overige politieke gevangen w.o. arbeidsactivisten. Nederland zal zich wederom inspannen, mogelijk in EU verband, om Myanmar te bewegen tot onvoorwaardelijke naleving van Conventie 29.

Zimbabwe (verdragen nr. 87 en 98 vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen)
Tijdens de ILO Beheersraad van maart 2010 lag het rapport voor van de onderzoekscommissie betreffende de naleving door Zimbabwe van Verdragen nr. 87 en nr. 98. De Beheersraad keurde de suggestie van de onderzoekscommissie goed dat de ILO assistentie zal blijven verlenen aan de regering en sociale partners om de aanbevelingen van het rapport te implementeren. De regering van Zimbabwe dient nu te rapporteren over de uitvoering van de aanbevelingen van de in 2008 ingestelde onderzoekscommissie. Nederland zal bij eventuele EU afstemming wederom aandringen op de uitvoering door Zimbabwe van de aanbevelingen van het rapport van de onderzoekscommissie, en oproepen tot volledig naleving van de fundamentele rechten door de Zimbabwe, waaronder het recht van vakbondsvrijheid en het voeren van collectieve onderhandelingen.

Belarus (verdragen nr. 87 en 98 vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen)
CAS 2010 constateerde dat er over het afgelopen jaar geen substantiële vooruitgang was geboekt bij de uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Belarus werd opgeroepen de uitvoering van de aanbevelingen te intensiveren, de vakbondsrechten volledig en effectief in de wetgeving en de in de praktijk tot stand te brengen en de samenwerking met sociale partners serieus te nemen. Nederland zal in EU verband aandringen op uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en oproepen tot volledig naleving van de fundamentele rechten door Belarus, waaronder het recht van vakbondsvrijheid en het voeren van collectieve onderhandelingen.

III (1B): Algemene Discussie

De algemene discussie zal dit jaar zijn gewijd aan het *General Survey* gemaakt door het Deskundigencomité over de instrumenten van de ILO met betrekking tot sociale zekerhied in het licht van de ILO 2008 verklaring over sociale rechtvaardigheid voor een eerlijke globalisering. Het *General Survey* wordt gemaakt op basis van rapportages van de lidstaten. In dit rapport geeft het Deskundigencomité een overzicht van het beleid en praktijk in de verschillende lidstaten. Ook geeft zij uitleg aan de verschillende ILO verdragen op het gebied van sociale zekerheid. Daarnaast doet zij aanbevelingen voor de toekomst. Dit rapport en de conclusies uit de discussie hierover in het comité tijdens de ILC, zullen worden meegenomen in de Recurrent Discussion on Social Protection, zie punt VI.

Het *General Survey* geeft een overzicht van de belangrijkste ILO Verdragen en aanbevelingen op het gebied van sociale zekerheid. Het basisverdrag op dit gebied is Verdrag nr. 102 (minimumstandaarden sociale zekerheid) uit 1952. Dit verdrag is een normverdrag. Het is bedoeld als een basis verdrag met minimumnormen voor landen die een sociaal zekerheidssysteem willen opzetten. Nederland heeft dit verdrag in 1962 bekrachtigd. Daarna heeft de ILO in volgende sociale zekerheidsverdragen verdergaande normen ontwikkeld voor de landen die al een sociaal zekerheidsstelsel hadden. Dit zijn de Verdragen 121 (arbeidsongevallen en beroepziekten), 128 (arbeidsongeschiktheid, pensioen en nabestaanden), 130 (gezondheidszorg en ziekte) en 168 (werkloosheid).Nederland heeft met uitzondering van VVerdrag nr. 168) deze verdragen bekrachtigd.

Het Comité van Deskundigen beschrijft de geschiedenis van de totstandkoming van de diverse aanbevelingen en verdragen op het van sociale zekerheid vanaf het ontstaan van de ILO in 1919 tot op dit moment. Verdrag nr. 102 is het normverdrag. Dit verdrag geeft minimumnormen op alle terreinen van sociale zekerheid. Dit verdrag had als doel om lidstaten een stramien te geven om hun sociale zekerheidsstelsel in te richten. De verdragen die erna kwamen: nr. 121 (arbeidsongevallen en beroepsziekten), nr. 128 (ouderdom en nabestaanden), nr. 130 (medische zorg) en nr. 168 (werkloosheid) hebben als doel een aantal deelaspecten nader uit te werken. De verdragen zijn gericht op landen die reeds een sociaal zekerheidsstelsel hebben ingericht. Zij bevatten ook hogere minimumnormen dan Verdrag nr. 102. Het Comité van Deskundigen wijst er op dat al deze verdragen nog relevant zijn in deze tijd.

Eén van de strategische doelen uit de ILO 2008 verklaring over sociale rechtvaardigheid voor een eerlijke globalisering is sociale bescherming voor allen. De bekrachtiging van deze sociale zekerheidsverdragen draagt hier zeker aan bij. Daarnaast dragen de sociale zekerheidsverdragen ook bij aan de fundamentele arbeidsnormen, zoals de bestrijding van kinderarbeid. Kinderarbeid hangt samen met armoede, niet alleen van de kinderen zelf maar ook het gezin waarin zij leven. Indien de staat de gezinnen kan ondersteunen met gezinstoelagen,zoals de kinderbijslag, dan kan dit helpen kinderarbeid te bestrijden. Het Comité van Deskundigen wijst er op dat deze toelagen vooral van belang zijn voor één ouder gezinnen en grote gezinnen. Sociale zekerheid is vaak ook onderdeel van onderhandelingen over collectieve onderhandelingen.

Hoewel het Comité van Deskundigen de huidige sociale zekerheidsverdragen relevant acht en van belang voor de huidige samenleving, plaatst het wel een aantal kanttekeningen bij deze verdragen. De huidige verdragen zijn tot stand in de jaren 50-70 toen de geïndustrialiseerde samenleving op zijn hoogtepunt was. Verdrag nr. 168 stamt uit 1988. Vanaf dat moment zijn er geen nieuwe sociale zekerheidsverdragen bijgekomen. De bestaande verdragen zijn ook niet

niet gemoderniseerd. De geïndustrialiseerde samenlevingen van de jaren 50-70 zijn inmiddels veranderd in samenleving waarin dienstverlening centraal staat. Ook de rol van de overheid in sociale zekerheid is veranderd. De sociale zekerheidsverdragen gaan uit van de centrale rol van de overheid. Inmiddels hebben veel ontwikkelde landen meer verantwoordelijkheden gelegd bij werkgevers en ook bij de ontvangers van uitkeringen. Daarbij gaan de verdragen uit van het traditionele kostwinnersmodel en zijn met name gericht op werknemers in de geïndustrialiseerde samenleving. Het Comité van Deskundigen beveelt aan om de huidige sociale zekerheidsverdragen te herzien en aan te passen aan de moderne samenleving en economische ontwikkelingen.

Daarnaast kunnen uit de recente economische en financiële crisis lessen worden getrokken over het toezicht op sociale zekerheidsystemen en richtlijnen worden ontwikkeld gebaseerd op prudente financiering, adequaat toezicht en de beste actuariële praktijken.

Ook vraagt het Comité van Deskundigen zich af of er naast Verdrag nr. 102 geen verdrag moet worden ontwikkeld dat sociale zekerheidsfraude, zwart werk tegengaat. Het garanderen van sociale zekerheidsrechten is één kant, maar er moet ook toezicht gehouden worden.

Uit de bekrachtigingsgraad van de verschillende verdragen blijkt dat met name dat ontwikkelingslanden niet kunnen voldoen aan de minimumnormen van Verdrag nr. 102. Een groot deel van de economie in deze landen speelt zich af in de informele sector.

Volgens de meest recente schatting heeft 80% van de wereldbevolking geen sociale bescherming. Om een mondiale sociale bescherming te bereiken, heeft de ILO een sociale zekerheidsstrategie ontwikkeld die een horizontale en een verticale dimensie kent. De horizontale dimensie is de Social Protection Floor (SPF) die aan elk mens een minimum set van rechten geeft op het gebied van gezinstoelagen boven de nationaal vastgestelde armoedegrens, toegang tot medische zorg en bescherming tegen werkloosheid en ouderdom en invaliditeit. Dit moet ontwikkelingslanden helpen om een sociale beschermingsvloer te ontwikkelingen. Dit is niet alleen een belangrijk instrument om economische en sociale stabiliteit te bevorderen, maar helpt ook om armoede te verlichten en gezondheid van de bevolking te verhogen. De ILO heeft de SPF opgenomen in het Global Jobs Pact uit 2009. De verticale dimensie van de strategie helpt landen die eenmaal deze sociale beschermingsvloer hebben bereikt om stapsgewijs het aantal uitkeringen uit te breiden en te voldoen aan de minimumnormen zoals vastgelegd in Verdrag nr. 102.

De Nederlandse inzet voor de discussie over dit rapport zal verlopen langs de lijnen van de instructie voor de discussie over het ILO-Rapport Social Protection Floor (ILC 2011).

III (2): Informatie over bekrachtigingen en normgerelateerde activiteiten

Deel I: algemene informatie over recente ontwikkelingen op het gebied van internationale arbeidsnormen

Recente ontwikkelingen:

Dit bevat een overzicht van informatie over:

- discussies in de Raad van Beheer over verbeteringen in de IAO's normgerelateerde activiteiten en een toekomstige strategie;

- De campagne om de ratificatie van het amendement van de ILO Constitutie te stimuleren.
- nieuwe standaarden die tijdens de 99e IAC (2010) zijn besproken, waaronder Aanbeveling over HIV/Aids en de wereld van werk;
- De discussie over het concept verdrag over huishoudelijk personeel tijdens de 99e IAC (2010).

Constitutionele en andere procedures:
Dit bevat een overzicht van:

- informatie over maatregelen op grond van artikel 33 van het IAO-Statuut: niet-naleving van Verdrag nr. 29 (verbod op dwangarbeid) door Birma/Myanmar;
- overzicht van klachten ingediend onder artikel 24 van het IAO-Statuut (in te dienen door sociale partners tegen een lidstaat wegen het niet-naleven van een door die lidstaat bekrachtigd verdrag).
- overzicht van klachten ingediend onder artikel 26 van het IAO-Statuut (in te dienen door mede-lidstaten wegens het niet-naleven van een door een andere lidstaat bekrachtigd verdrag): op dit moment lopen drie klachten: één tegen Wit-Rusland wegens het niet-naleven van Verdrag nr. 87 (vakbondsvrijheid) en Verdrag nr. 98 (collectief onderhandelen), één tegen Zimbabwe wegens het niet-naleven van dezelfde verdragen en één tegen Birma wegens niet naleving van Verdrag nr. 87;
- overzicht van procedures aanhangig bij het Committee on Freedom of Association (CFA): op dit moment zijn meer dan 199 zaken aanhangig bij het CFA, betrekking hebbend op 56 landen uit alle delen van de wereld. Het CFA heeft bij het Comité van Deskundigen speciale aandacht gevraagd voor wetgevende aspecten van een tiental van deze zaken.

Overige informatie:
Het rapport bevat ook een overzicht van de technische samenwerking uitgevoerd door de IAO en van samenwerking op het terrein van internationale arbeidsnormen door de IAO met andere internationale organisaties.

Deel II: bevat een overzicht met informatie over bekrachtigingen van de Verdragen en Protocollen

Deel III: bevat “country profiles”, d.w.z. informatie per individuele lidstaat over bekrachtigingen, toepassing van verdragen en het voorleggen van instrumenten aan het Parlement.

Voorlegging instrumenten aan Parlement:
Het Koninkrijk der Nederlanden heeft volgens de IAO de instrumenten die tijdens de 94e, 95e en 96e sessie van de IAC zijn aanvaard niet (tijdig; d.w.z. binnen uiterlijk 18 maanden) aan het Parlement voorgelegd.

Tijdens de 94e sessie (2006) is het Maritieme Arbeidsverdrag (MAV) aanvaard. De plenaire behandeling voor de wetsvoorstellen ter goedkeuring en implementatie van dit verdrag is voorlopig gepland in de week 17.
Tijdens de 95e sessie (2006) van de IAC zijn IAO Verdrag nr. 187 (inzake een promotioneel kader voor arbeidsomstandigheden) en de bijbehorende Aanbeveling nr. 197 aanvaard. Beide

instrumenten zijn nog niet met een standpunt over bekrachtiging aan het Parlement voorgelegd. Op dit moment vindt afronding van het standpunt kan worden afgerond. Tijdens de 96e sessie (2007) van de IAC is IAO Verdrag nr. 188 (Visserij) aanvaard. Een standpunt tot bekrachtiging wordt nog voorbereid.

Rapportageverplichtingen:
Nederland en de Nederlandse Antillen hebben alle (29 resp.9) gevraagde rapportages op tijd ingediend. Het rapport van de Deskundigen geeft aan dat de 12 rapportages van Aruba niet ontvangen zijn. Deze rapportages zijn echter wel door Aruba tijdig verstuurd aan de ILO.

c) Richtlijnen voor de delegatie
De delegatie zal in gevallen waarin getracht wordt de grondslagen van de IAO op het gebied van het toezichthoudende systeem te ondergraven, duidelijk stelling nemen ten gunste van het behoud van het systeem van arbeidsnormen en het daarmee samenhangende toezichtmechanisme.

Het toezicht en de voortgangscontrole op de naleving van verdragen in de IAO heeft een unieke plaats in de internationale organisaties en heeft aangetoond een effectief middel te zijn ter controle van lidstaten die vrijwillig verdragen hebben bekrachtigd en statutaire verplichtingen zijn aangegaan. Elke verzwakking van deze procedures moet worden vermeden. De delegatie zal zich, in nauw overleg met de overige EU, IMEC (Industrialized and Market Economy Countries) of andere gelijkgezinde landen, actief opstellen, met name ten aanzien van de niet-naleving van de fundamentele arbeidsnormen. De fundamentele arbeidsnormen zijn opgenomen in Verdrag nr. 87 en nr. 98 (vakverenigingvrijheid), Verdrag nr. 100 en nr. 111 (verbod op discriminatie in arbeid en beroep), Verdrag nr. 29 en nr.105 (verbod op dwangarbeid) en Verdrag nr. 138 en nr. 182 (verbod op kinderarbeid).

IV Decent work voor huishoudelijk personeel (domestic work)

(Normstellend, tweede discussie, met het oog op de aanname van een Verdrag aangevuld met een Aanbeveling)

Wereldwijd werken miljoenen mensen, veelal vrouwen, als 'domestic workers'. Onder het begrip 'domestic work' worden onder meer tegen betaling verleende huishoudelijke hulp en/of zorg aan huis geschaard. Domestic work speelt zich in veel landen in de informele sector af en is vaak weinig gereguleerd. Bovendien is er vaak sprake van een voor de buitenwereld onduidelijke arbeidsrelatie, aangezien het werk binnen het huishouden plaatsvindt. Deze vaak beperkte zichtbaarheid van domestic workers maakt dat bijzondere aandacht voor de bescherming van deze groep werknemers vaak wenselijk is.

De ILO Governing Body heeft in maart 2008 besloten om Decent Work for Domestic Workers op de agenda van de 99e sessie van de Internationale Arbeidsconferentie te zetten om in twee discussierondes uiteindelijk te komen tot een eigenstandige standaard. Tijdens de eerste lezing in juni 2010 bleek snel een overgrote meerderheid voor een (verbindend) verdrag te zijn in combinatie met een Aanbeveling, waaronder vrijwel alle ontwikkelde landen. Nederland heeft steeds aangegeven dat het hierbij om een verdrag op hoofdlijnen zou moeten gaan. Voor Nederland staat voorop dat de bepalingen in een uiteindelijk Verdrag voldoende flexibiliteit kennen om eventuele ratificatie voor Nederland, maar ook voor andere landen, mogelijk te maken. Het Verdrag zou zich moeten beperken tot algemene principes. In de Aanbeveling zouden dan meer uitgewerkte bepalingen kunnen worden opgenomen.

In juni 2011 vindt de tweede lezing plaats met als beoogd resultaat het aannemen van het Verdrag en de Aanbeveling door de Conferentie.

Nederland heeft tijdens de eerste lezing verscheidene amendementen op de concept tekst ingediend, veelal samen met de EU lidstaten of in kleiner verband met gelijkgezinde landen als Zweden, Noorwegen en Zwitserland. Nederland heeft ook een aantal keren aangegeven dat bepaalde formuleringen nogmaals besproken zouden moeten worden tijdens de tweede lezing, omdat met de gekozen formulering geen ruimte werd gelaten aan de Nederlandse praktijk van wet- en regelgeving.

Eind 2010 heeft Nederland, na consultatie van de sociale partners, een formele reactie aan de ILO gestuurd met betrekking tot het resultaat van de eerste lezing. Hierin is Nederland onder meer ingegaan op bepalingen in het concept Verdrag met betrekking tot arbeidstijden, migratie, en sociale zekerheid.

Een herziene tekst is in maart door de ILO gepubliceerd. Hiervan wordt een zorgvuldige (juridische) analyse gemaakt, waarbij niet alleen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en andere relevante departementen, maar ook de andere landen van het Koninkrijk betrokken worden. Deze analyse zal concrete handvatten bieden voor de opstelling tijdens de tweede lezing.

Instructie op hoofdlijnen

- Nederland ondersteunt de bespreking van dit onderwerp om decent work for domestic workers hoger op de politieke agenda te krijgen en om algemene normen overeen te komen ter verbetering van de arbeidsrechtelijke positie van domestic workers wereldwijd.

- Nederland onderkent de meerwaarde van domestic workers voor de wereldwijde economie en ondersteunt het streven deze groep “meer zichtbaar” te maken.
- Nederland zal alleen instemmen met een Verdrag op hoofdlijnen. De bepalingen moeten daarbij niet nopen tot fundamentele aanpassingen in de Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de regeling Dienstverlening aan huis.
- Bijzonder aan de positie van domestic workers is dat zij werken in dienst van een particulier (persoon of huishouden). Bij de formulering van een instrument dient hiermee terdege rekening te worden gehouden. Hierbij geldt ook dat te hoge (administratieve) lasten voor particulieren ten koste gaan van de (formele) werkgelegenheid van domestic workers. Domestic work blijft in dat geval in het zwarte circuit. Bij de formulering van een instrument dient ook rekening gehouden te worden met de specifieke omstandigheden in de landen van het Koninkrijk buiten Europa.

Ten aanzien van de *proposed conclusions* en de Nederlandse inzet kan het volgende worden opgemerkt:

- Een eventueel Verdrag zou niet van toepassing moeten zijn op werknemers die in dienst zijn van een bedrijf (derde) en worden tewerkgesteld bij een private huishouding.
- Een eventueel Verdrag zou ook niet van toepassing moeten zijn op au pairs. Het oogmerk van de komst van au pairs naar Nederland (vaak via een bemiddelingsbureau) is primair culturele uitwisseling. Als tegenprestatie is het toegestaan dat de au pair – binnen bepaalde grenzen - licht huishoudelijke taken verricht. De au pair kan ook incidenteel op de kinderen passen maar dat is niet het doel van het verblijf.
- Daarnaast geldt dat op basis van de regeling Dienstverlening aan huis *een werknemer die doorgaans op minder dan vier dagen per week uitsluitend of nagenoeg uitsluitend diensten verricht ten behoeve van het huishouden van de natuurlijke persoon tot wie hij in dienstbetrekking staat,* niet is verzekerd voor de werknemersverzekeringen en dat ontslagbescherming en loondoorbetaling bij ziekte zijn beperkt. De betrokken dienstverlener is geen werknemer in de zin van de Ziektewet, de Wet WIA en de Werkloosheidswet. De werkgever heeft voor opzegging geen toestemming nodig van het UWV (artikel 2 Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945). De dienstverleners die onder de regeling vallen, kunnen zich wel vrijwillig verzekeren voor de werknemersverzekeringen.
- Bijzonder aan de positie van huishoudelijk personeel is dat zij werken in dienst van een particulier (persoon of huishouden). Als voor particulieren dezelfde werkgeversverplichtingen en administratieve lasten zouden gelden als voor bedrijven, zou dit voor een groot deel van de particulieren te duur en/of te omslachtig zijn. Huishoudelijk werk verdwijnt in dat geval in het zwarte circuit of particulieren die niet willen frauderen, maar voor wie het te duur of te omslachtig is geworden, zullen het werk zelf gaan doen. Te hoge (administratieve) lasten voor particulieren gaan ten koste van de (formele) werkgelegenheid van huishoudelijk personeel.

V Labour Administratie en Arbeidsinspectie

Algemene discussie

Het rapport beoogt een beeld te geven van recente ontwikkelingen, nieuwe uitdagingen en toekomstverkenning op het terrein van *labour administration* (publieke instellingen op het gebied van werk) en inspecties en vandaar uit te bepalen wat belangrijke actiepunten zouden moeten zijn voor de overheden en de sociale partners.
Er zijn twee belangrijke uitdagingen op dit terrein:

- de capaciteit van de overheid om op deze terreinen beleid te maken
- de wijze waarop wordt ingespeeld op veranderingen: management, aansturing, nieuwe technologieën.

In het werkveld van de arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden zijn de laatste tientallen jaren grote veranderingen opgetreden.
De taken, rol, positie die de centrale overheid hierbij had, zijn veranderd:

- deels door decentralisatie, meer taken naar regionale/lokale overheden
- deels door afstoting van taken naar de private of semi-publieke markt

Veranderingen in de arbeid vragen om een overheid die snel op veranderingen kan inspelen, werkend vanuit kernwaarden als goed bestuur, participatie, transparantie, effectiviteit, verantwoording, etc.

Belangrijk blijft de goede samenwerking met werkgevers- en werknemersorganisaties. De centrale overheid blijft hierbij een belangrijke coördinerende taak houden bij de vormgeving van de “national labour policy”. De ILO ziet dit nog nauwelijks op dit terrein vorm gegeven, wel juist op andere gebieden zoals onderwijs en gezondheidszorg.

Door bezuinigingen zijn minder capaciteit en financiële middelen beschikbaar. Dit staat overigens haaks op de aanbevelingen van de ILC van 2010 waarin is gepleit voor een versterking van de capaciteit van de arbeidsinspecties. De noodzakelijke bezuinigingen vragen van overheden aanpassing in organisatie en werkwijze. Het dwingt ook om beter te presteren en te laten zien wat de effectiviteit is van die overheid. Decentralisatie van taken mag de centrale sturende rol van de nationale overheid niet in de weg zitten; door goede monitoring moet je op centraal niveau weten hoe de ontwikkelingen zich op decentraal niveau voltrekken. Ook aan samenwerking met (private) marktpartijen zijn duidelijke voordelen verbonden, daardoor immers kan gebruik worden gemaakt van nieuwe kennis en technologie, waardoor de overheid een boost kan krijgen.

Juist op het taakveld van de arbeidsbemiddeling hebben grote veranderingen plaats gevonden. Veelal is deze centraal gestuurde taak overgeheveld naar private of publieke partijen, waarbij veel aandacht is voor de lokale arbeidsmarkt. Aan de verschillende modellen van outsourcing zijn voor- en nadelen verbonden. Met de nieuwe technologieën, internet en pc-gebruik verandert ook de positie van de werkzoekende
partij.

De arbeidsinspectie speelt een belangrijke rol bij de handhaving van de arbeidswetgeving. Bij overheveling van bepaalde verantwoordelijkheden naar de marktpartijen moet goed worden afgewogen of daarmee de onafhankelijkheid niet wordt aangetast. De sociale partners in de diverse sectoren kunnen door nadere afspraken, afspraken met hun leden, bijdragen aan goede wetnaleving op de werkplekken zelf. De nationale overheid kan overigens ook samenwerken

met andere partijen zoals de politie, belastingdienst, en verzekeringsmaatschappijen.
Er liggen voor de arbeidsinspectie nog tal van uitdagingen zoals het handhaven in de informele economie, of plekken waar je moeilijk kunt komen (agrarische sector) of snel wisselende werkplekken (bouw, schoonmaak). Daarnaast: aandacht voor kinderarbeid, gedwongen arbeid, meer aandacht voor ongelijke beloning en andere vormen van discriminatie.

Door technologische veranderingen ontstaan er nieuwe werkprocessen en risico's die nog niet of onvoldoende bekend zijn en waar inspectiediensten op moeten inspelen door meer kennis te verwerven en inspectiemethodieken aan te passen.
De nieuwe problematiek stelt andere, vaak zwaardere eisen aan de inspecteur, opererend in een complexe omgeving met sociale partners en sterke media-aandacht. Ook wordt door veel arbeidsinspecties geïnspecteerde op zwart werk en illegale arbeid (undeclared work); naast handhaving via inspecties worden overigens ook andere methodieken ingezet om naleving te bevorderen.

Voorgesteld wordt te komen tot betere planning, programmering en rapportage, waarbij inspectiediensten gebruik maken van standaardgegevens. Er moet worden gewerkt aan de verbetering van de opleidingen van de inspecteurs en de betrokkenheid van de sociale partners. Gepleit wordt voor een goede mix van instrumenten om de handhaving te bevorderen.
De ILO hecht veel belang aan technische ondersteuning en advisering op het terrein van labour administration en arbeidsinspectie en wil graag op basis van informatie-uitwisseling, nader onderzoek en best practices bijdragen aan meer efficiënt en effectief opereren van overheden op deze werkvelden.

In de appendix staan overzichten van verdeling van inspecteurs naar sekse en het aantal inspectie-acties per inspecteur, met de ontwikkeling in 3 achtereenvolgende jaren. Niet duidelijk is of de acties het complete traject beslaan van bezoeken en hercontrole, etc en op welke onderwerpen deze acties zich richten; groot verschil tussen inspecteren op arbo, werktijden, minimumloon, illegale arbeid etc. Vergelijking tussen landen is dan ook kwestieus (Spanje doet b.v. 1.122.513 inspecties met 1854 inspecteurs en Nederland met 458 inspecteur 35.404).

Reactie Nederland:
De ontwikkelingen en toekomstverkenningen worden herkend, maar krijgen in Nederland wat betreft de labour administration en arbeidsinspectie een eigen accent. Nederland gaat komende jaren stevig bezuinigen op het eigen apparaat, daar waar het beleid wordt gemaakt, maar ook op het uitvoerend apparaat waar recentelijk de CWI opgegaan in de UWV-organisatie die decentraal opereren. Decentralisatie van taken is al langer aan de orde en wordt verder doorgezet op de terreinen bijstandszaken, arbeidsbemiddeling, reintegratie, en sociale werkvoorziening. Wetgeving en monitoring op vindt plaats op centraal niveau, uitvoering bij lagere overheid.
In het Nederlandse poldermodel is een belangrijke adviserende taak neergelegd bij sociale partners. Op het terrein van arbeidsvoorwaarden (cao-onderhandeling) is de rol van de overheid beperkt; ook op het terrein van arbeidsomstandigheden worden in toenemende mate sociale partners in de sectoren betrokken om zelf nadere afspraken te maken over bijvoorbeeld de stand van de techniek/wetenschap. Bij inspecties worden deze normeringen opgesteld door sociale partners vervolgens weer als uitgangspunt genomen.

Naast toezicht op naleving van de wet via inspecties, worden vele andere methodieken ingezet om naleving te bevorderen, zoals voorlichting, ontwikkelen van websites met adequate specifieke informatie, en media-aandacht.
In het toezichthoudend apparaat worden alle zeilen bijgezet om de snelle veranderende ontwikkelingen te kunnen volgen, dat betekent verhoging van deskundigheid (opleiding), grotere flexibiliteit, betere samenwerking met andere inspectiediensten met duidelijke prioritering, kunnen omgaan met nieuwe technologie, informatiesystemen en een verdere versterking van de rol van sociale partners.

VI Discussie over het strategische onderwerp sociale bescherming (sociale zekerheid)
Tweede onderwerp in de cyclus van terugkerende discussies in de follow-up van de 2008 Verklaring over Social Justice for a Fair Globalization

Algemeen
Tijdens de 99e zitting van de ILC in 2010 werd voor het eerst een zogeheten *recurrent discussion* of *cyclical review* (uit)gevoerd. Dit vloeide voort uit de in 2008 door de ILC aangenomen *Declaration on Social Justice for a Fair Globalization*. Hierin is afgesproken dat jaarlijks in de ILC een discussie wordt gevoerd over achtereenvolgens de vier strategische doelen van de ILO: werkgelegenheid, sociale bescherming, sociale dialoog en de fundamentele arbeidsnormen (vakbondsvrijheden en de uitbanning van gedwongen arbeid, kinderarbeid en discriminatie). Het doel van de discussie is om een beter begrip te krijgen van de trends in en behoeften van de lidstaten met betrekking tot het desbetreffende strategische doel en daarop een effectiever antwoord te kunnen formuleren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van alle voor handen zijnde middelen van de ILO, waaronder normgerelateerde actie, technische samenwerking en technische en onderzoekscapaciteit van het Bureau. Op basis van de discussie worden de prioriteiten vastgesteld c.q. aangepast en de actieprogramma's daarmee in overeenstemming gebracht.

Aanleiding
Tijdens het dieptepunt van de recente crisis lanceerde de UN-Chief Executives Board (CEB) voorjaar 2009 het concept van de 'Social Protection Floor' (SPF): de SPF omvat zowel de horizontale als verticale dimensie, sociale bescherming wordt expliciet benoemd als instrument van economische en sociale ontwikkeling. Juni 2009 incorporeerde de ILC de SPF in het (toen aangenomen) Global Jobs Pact: lidstaten worden opgeroepen om, via het ontwikkelen en verbeteren van onder andere sociale zekerheid en gezondheidszorg, een nationale sociale beschermingsvloer te ontwikkelen. De ILO (voortouw) zou samen met de WHO het concept verder moeten ontwikkelen en implementeren. Later werd het SPF-concept uitgebreid met onderwijs, huisvesting en voedselzekerheid.

Sociale zekerheid is een (mensen)recht en een behoefte van (groepen) mensen en samenlevingen. Momenteel leeft nog steeds 75-80% van de wereldbevolking zonder enige vorm van sociale zekerheid. Uitbreiding van de dekking (beschikbaarheid en toegankelijkheid) van sociale zekerheid en verbetering van het beschermingsniveau is op mondiaal niveau dus belangrijk in de bestrijding van armoede.
Sociale zekerheid behoort onvervreemdbaar tot het ILO-mandaat. Probleem is dat relevante ILO-Verdragen 102 (47 lidstaten), 121 (24), 128 (16), 130 (15), 168 (7) en 183 (13) slechts door weinig lidstaten geratificeerd zijn. De ILO wijt dit aan onbekendheid met inhoud en karakter van die verdragen, aan (al dan niet terechte) beeldvorming over de sociaal-economische en financiële haalbaarheid van ratificatie. Toch dicht de ILO aan het belangrijke Verdrag 102 (1952, minimumnormen sociale zekerheid) een grote impact toe wat betreft systematiek en normstelling van/voor nationale sociale zekerheidsstelsels, zowel in landen die wel en die (nog) niet geratificeerd hebben.

Sociale zekerheid is van groot belang voor nationale economische en sociale ontwikkeling en voor een goede balans tussen deze twee: het ondersteunt armoedebestrijding, is een belangrijk instrument voor flexibiliteit van de arbeidsmarkt, het draagt bij aan creatie van productieve werkgelegenheid, zorgt voor koopkracht- en vraagondersteuning, en is een belangrijke stabilisator in tijden van structurele veranderingsprocessen en in het opvangen van de

gevolgen van crises. Bovendien ondersteunt sociale zekerheid de arbeidsrust en sociale dialoog, en bevordert het sociale rechtvaardigheid en samenhang, mede doordat het bijdraagt aan het reduceren van sociaal-economische ongelijkheid.
De verwachting dat sociale zekerheidsdekking 'vanzelf' zou toenemen met de ontwikkeling van landen met lage en middeninkomens, is niet uitgekomen. In sommige zich snel ontwikkelende landen stagneert de dekking of loopt die zelfs terug. De omvangrijke informele sector in de meeste van deze landen moet het zonder enige vorm van sociale zekerheid stellen. Conclusie is dan ook dat voor de overgrote meerderheid van de wereldbevolking de normen van ILO-Verdrag 102 verre toekomstmuziek zijn. De dekkingsuitdaging is vooral ook een vraagstuk van sociale en economische adequaatheid van de sociale zekerheidsuitkeringen.

De conclusie is dat de afgelopen jaren weliswaar flinke vooruitgang is geboekt, maar dat de geografische en sociale uitbreiding van de dekking naar de 75-80% 'uitgeslotenen' de komende tien jaar een grote uitdaging blijft. Hoopvolle tekenen zijn het feit dat inmiddels 30 landen met lagere en middeninkomens al een vorm van 'social protection floor' hebben ingevoerd en dat de meeste anderen bezig zijn met pilotprojecten en/of een nationaal strategiedebat. Ook is de internationale samenwerking op social protection-terrein, ook tussen diverse multilaterale organisaties en tussen ontwikkelingslanden onderling, de afgelopen jaren flink versterkt.

Belangrijkste uitdagingen voor de nabije toekomst zijn: 1) via nationale sociale dialoog een samenhangend sociaal-economisch ontwikkelingsbeleid formuleren om de sociale zekerheidsdekking uit te breiden, 2) de financiële ruimte daarvan vast te houden en te vergroten en 3) effectief, efficiënt en evenwichtig ontwerp, bestuur en uitvoering van sociale zekerheidssystemen te garanderen. Mensen moeten kunnen vertrouwen op de uitkeringsverstrekking, op het feit dat alleen de juiste mensen een uitkering ontvangen en dat iedereen meebetaalt aan de financiering. Vooral ook het ontwerp van schokbestendige pensioensystemen is een enorme uitdaging, zo leren de recente ervaringen in o.a. Nederland. Conclusie is dat het stellen van heldere, realistische en pragmatische doelen en 'good governance' van groot belang zijn. Hoopvolle constatering blijft 'dat er overal wel iets te verbeteren valt'.

De sociale zekerheidsstrategie van de ILO en haar Bureau laten zich sinds 2008 in twee doelen samenvatten: 1) uitbreiding van de sociale zekerheids-dekkingsgraad en 2) versterking van de houdbaarheid van systemen op langere termijn.
Wat betreft de eerste: uiteindelijk moet 'universal coverage' bereikt worden, in de meeste lidstaten kan en zal dit in een voortschrijdend stapsgewijs proces plaatsvinden. Essentiële randvoorwaarde is draagvlak onder de bevolking. Uiteindelijk is de 'social protection staircase' een voor veel landen aantrekkelijk model: de overheid garandeert een 'Social Protection Floor' met minimum inkomens- en gezondheidszorgbescherming, daarbovenop kunnen premiegefinancierde sociale verzekeringen komen en tenslotte kan sprake zijn van vrijwillige (private) verzekering onder publieke regulering. Via een stapsgewijs nationaal proces kunnen zowel de horizontale (dekkingsbereik) en de verticale dimensie (uitkeringsniveaus) verbeterd worden. Hierbij moet sprake zijn van samengaan van waarborgen en (systeem)flexibiliteit: een 'one size fits all-benadering is niet effectief.
ILO-Verdrag 102 blijft de komende jaren een waardevol 'eindstation' voor het mondiale sociale zekerheidsbeleid. Het monitoren van de naleving van dit verdrag moet echter gerichter ondersteund worden met aanvullende acties. Die acties zijn de komende jaren vooral gericht op de horizontale dimensie: het verruimen van de dekkingsgraad van sociale zekerheid. De

volgende acties zijn mogelijk:

- Actiever ondersteuning van lidstaten bij het ontwikkelingen van samenhangend sociale zekerheidsbeleid, ook in relatie tot andere nationale beleidsterreinen.

- Ondersteuning van lidstaten bij het ontwerp van (financieel en sociaal-economisch) houdbare systemen. gehandicapten. Daarbij gaat het om resultaten: wat betreft de institutionele opzet is 'pragmatisch pluralisme' het trefwoord. Het systeem moet samenhangend en efficiënt zijn, de rechten van burgers moeten in regelgeving zijn verankerd en tenslotte moet de ondersteuning zijn gericht op het –te zijner tijd- voldoen aan de ILO-normen.

- Een derde actiepunt is ondersteuning vanuit de ILO van good governance. Instrumenten zijn kennisontwikkeling en -verspreiding, capaciteitsopbouw en technische adviesdienstverlening.

<u>Discussiepunten ILC-Committee 2011</u>

a. Hoe kan sociale zekerheid bijdragen aan economische groei en sociale ontwikkeling? En hoe kan sociale zekerheid bijdragen aan arbeidsparticipatie, inkomenszekerheid en de MDG's cq. aan herstel vanuit de economische crisis ?

b. Hoe kan uitbreiding van sociale zekerheidsdekking, in alle ontwikkelingsstadia, het best bereikt worden? Hoe kan de 'gender dimension' daaraan bijdragen?

c. Welke beleidsinzet draagt bij aan adequate financiering van sociale zekerheidssystemen?

d. Hoe kunnen overheden en sociale partners bijdragen aan ontwerp en beheer/bestuur van sociale zekerheidssystemen?

e. Welke rol spelen ILO-normen in verbreiding van sociale zekerheidsdekking? Wat betekent dit voor stimulering van ratificatie en toepassing van ILO-Verdrag 102 en andere relevante ILO-normen? Welke andere instrumenten (verdragen, aanbevelingen, richtlijnen, codes of practice) zijn wenselijk om de implementatie van een social protection floor te stimuleren?

Nederlandse inzet ILO-Rapport Social Protection (Floor) ILC 2011

- Nederland onderschrijft de in het rapport *(zie bijlage 1, samenvatting*) gekozen uitgangspunten: de productieve rol van sociale zekerheid/sociale bescherming voor sociale én economische doelen: voor arbeidsmarktflexibiliteit, koopkrachtige vraag, arbeidsrust/sociale dialoog, voor armoedebestrijding en het terugdringen van ongelijkheid, en als stabilisator bij veranderingsprocessen zoals mondialisering ('level playing field') en crises. Ook ondersteunt Nederland van harte de activerende benadering van sociale zekerheid: 'The best form of social security remains a decent job', aldus het rapport.

- 'Sociale zekerheid', 'sociale bescherming' en een 'social protection floor' zijn flexibele instrumenten en een zaak van nationaal maatwerk, met een geïntegreerde benadering van sociale zekerheid, gezondheidszorg, voedselzekerheid, onderwijs en huisvesting. De 'social protection floor' is een bewegende vloer die opwaarts beweegt naar gelang de sociaal-economische ontwikkeling van het land in kwestie.

- Nederland ondersteunt ook de door de ILO geformuleerde drie belangrijkste uitdagingen voor de toekomst: uitbreiding van de dekkingsgraad van de sociale zekerheid en het waarborgen van toereikende uitkeringsniveaus, het zorgen voor financieel/budgettair gezonde systemen en tenslotte het organiseren van 'good governance' waarbij effectieve bestuur, uitvoering en beheer mede zorgen voor voldoende draagvlak onder de bevolking. Langs deze weg kan ook worden gewerkt aan de twee door de ILO geformuleerde kerndoelen: uitbreiding van de sociale zekerheids-dekkingsgraad en versterking van de houdbaarheid van systemen op langere termijn.

- Nederland stemt tevens in met de in het rapport geformuleerde ILO-activiteiten voor de komende jaren: ondersteuning (samen met andere organisaties) van lidstaten bij het ontwikkelen van samenhangend sociale zekerheidsbeleid, ondersteuning van lidstaten bij het ontwerp van systemen en van 'good governance' via kennisontwikkeling en –verspreiding, capaciteitsopbouw en technische advisering. Nederland vindt het belangrijk dat hierbij waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande, reeds beschikbare instrumenten en dat geen 'nieuwe wielen worden uitgevonden'. Waar relevant kan daarbij mede van de oa. bij de Raad van Europa en bij de International Social Security Association (ISSA) aanwezige kennis worden geprofiteerd.

- Gewenste uitkomst van de ILC-discussie in juni 2011 is de voorbereiding van een ILO-Aanbeveling (anders dan een ILO-Verdrag een juridisch niet-bindende standaard) en een Actieplan met heldere, concrete en meetbare doelen voor de implementatie van de Social Protection Floor. Aanbeveling en (vooral) Actieplan kunnen de komende jaren lidstaten ondersteunen bij het uitwerken van samenhangende nationale plannen. Het zou goed zijn als de Algemene Vergadering van de VN zich in een later stadium via het aannemen van een Resolutie aan Aanbeveling en Actieplan van de ILO committeert.

- Bij het ontwerp van nationale sociale beschermingssystemen moeten historische, economische en culturele verschillen tussen landen in acht worden genomen. Voor het bouwen aan een houdbaar systeem is het van groot belang dat wordt aangesloten bij het door een land bereikte sociaal-economisch ontwikkelingspeil. Op deze manier kunnen we streven naar een 'stap-voor-stap-benadering waarbij zowel aan de horizontale (uitbreiding dekkingsgraad) als de verticale dimensie (uitbouw beschermingsniveau) wordt gewerkt.

- Nederland benadrukt dat effectieve samenwerking tussen ILO, WHO, UNDP (en andere relevante VN-organisaties), Wereldbank, IMF, EU, Raad van Europa en G20 (onder regie en 'eigenaarschap' van de ILO) in dit proces van vitaal belang is. Voor de effectiviteit is belangrijk dat alle organisaties dezelfde boodschap uitdragen, beschikbare budgetten bundelen en elkaar versterken.

  De komende jaren zal Nederland de in ILO-verband geboekte voortgang en effecten nauwlettend monitoren, en actief aan die voortgang bijdragen samen met de nationale sociale partners en de nationale ngo's voor ontwikkelingssamenwerking. Nederland is onlangs een samenwerkingsprogramma met de ILO aangegaan (financiering uit OS-middelen) waarin de ontwikkeling van de social protection floor als een van de prioriteiten is opgenomen.

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

I Algemeen

a. Nederland stelt zich op het standpunt dat de IAO zich dient te onthouden van de behandeling van (politieke) onderwerpen die niet direct binnen het mandaat van de organisatie vallen. Dit standpunt is gestoeld op principiële overwegingen, maar dient ook om een vlot verloop van de eigenlijke werkzaamheden te bevorderen.

b. Waar nodig zal de delegatie uitdrukkelijk stelling nemen tegen pogingen de grondslagen van de IAO op het gebied van het toezichthoudende systeem aan te tasten. De delegatie zal zich waar nodig uitspreken voor behoud en eventuele modernisering van het systeem van arbeidsnormen en het toezicht op de uitvoering ervan.

c. Indien zich onvoorziene politieke gevoelige kwesties voordoen, zal de delegatie handelen naar bevind van zaken en zo nodig nadere instructies vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

d. Met betrekking tot daarvoor in aanmerking komende kwesties zal de delegatie zich inzetten voor coördinatie met gelijkgezinde landen. In het bijzonder zal deze coördinatie IMEC, het overlegorgaan van de *Industrialized Market Economy Countries*. Waar het politieke kwesties betreft zal nauw overleg dienen plaats te hebben met de EU-partners, teneinde zo mogelijk tot een gemeenschappelijke standpunt te komen.

e. Bij stemmingen tijdens de Conferentie geldt een quorum, waarbij de stemuitslag ongeldig is wanneer het totale aantal stemmen minder dan de helft van het aantal stemgerechtigde gedelegeerden bedraagt (artikel 17, derde lid van het Statuut en artikel 20 van het Conferentiereglement). Dit betekent dat het in sommige situaties effectiever kan zijn zich van stemming te onthouden dan tegen te stemmen om een voorstel te verwerpen.

II Geloofsbrieven

Het Comité tot onderzoek van geloofsbrieven heeft tot taak na te gaan of geloofsbrieven door de daartoe bevoegde autoriteit(en) zijn ondertekend. Voorts zal zij een onderzoek instellen in het geval van een klacht tegen de opname van een bepaalde persoon in de delegatie. Het Comité is niet bevoegd enig politiek oordeel te vellen over de regering die de geloofsbrieven heeft uitgegeven. Dit gegeven en het Statuut zullen de leidraad vormen indien het Comité niet tot een eensluidend oordeel kan komen en een stemming in de plenaire zitting vereist is. Zo nodig zal de delegatie een steminstructie vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

III Lidmaatschapsaanvragen

De delegatie zal in voorkomende gevallen haar steun geven aan lidmaatschapsaanvragen door staten tegen de achtergrond van het universaliteitsbeginsel dat aan de Verenigde Naties en de Gespecialiseerde Organisaties ten grondslag ligt en dat door Nederland wordt ondersteund.

Bijlage I

Samenstelling van de overheidsdelegatie van het Koninkrijk der Nederlanden

Regeringsgedelegeerden
Dhr. Drs. L.C. Beets (delegatieleider), directeur Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. Mr. B.J. van Eenennaam, Buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur, PV Genève

Plv. regeringsgedelegeerden
Dhr. Mr. Drs. W.H. Bel, (plv. delegatieleider), plaatsvervangend directeur Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. Drs. E. Driessen, PV Genève
Dhr. Mr. M.A. Visser, PV Genève

Regeringsadviseurs
Dhr. Drs. H. Bor, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. Drs. W. van Dijk, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. Mr. F.A.M. Francken, directie DVF/SE, Ministerie van Buitenlandse Zaken
Mw. Drs. F. Hussein, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mw. Mr. D. Sandee, directie Arbeidsverhoudingen, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mw. Drs. K. Terwan, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mw. Mr. G. Widera, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Overige deelnemers
Dhr. Drs. P. de Krom, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Tevens zal een delegatie van werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers deelnemen aan de IAC en waarschijnlijk een delegatie uit Aruba, Curaçao en St. Maarten.

Bijlage II

AGENDA INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE 2012

Nog niet bekend ten tijde van het opstellen van de instructie.